

49(0)261.4
Ф 79

Вища освіта в Україні

І. В. Форкун
Н. Л. Фролова

ОСНОВИ КАЗНАЧЕЙСЬКОЇ СПРАВИ

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

Видавництво "Новий Світ - 2000"

ФОРКУН ІРИНА ВАЛЕРІЇВНА

Кандидат технічних наук, доцент кафедри фінансів та банківської справи, заступник декана факультету дистанційного навчання Хмельницького національного університету.

Виконавець держбюджетних програм «Управління недержавною підсистемою інфраструктури фінансового ринку для забезпечення соціально-економічного розвитку України» та «Науково-прикладні основи програмного і методичного забезпечення уніфікованої системи дистанційного навчання на базі банку дистанційних курсів при МОНУ».

Напрямок наукової діяльності: «Державна політика стимулювання соціально-економічного зростання та механізм її реалізації».

Автор навчальних посібників «Фінанси» та «Основи казначейської справи» з грифом Міністерства освіти і науки України (видання 2006 року); монографії «Сучасні підходи, методи та моделі в управлінні фінансами: економічний та соціальний аспекти»; 10-ти дистанційних курсів; понад 20-ти наукових праць, опубліковано в фахових журналах; учасник понад 50 міжнародних та всеукраїнських конференцій.

ФРОЛОВА НАТАЛІЯ ЛЕОНІДІВНА

Завідувач фінансового відділення Хмельницького торговельно-економічного коледжу КНТЕУ, викладач-методист.

Є розробником варіативних компонент освітньо-кваліфікаційних характеристик та освітньо-кваліфікаційних програм спеціальностей 5.03050801 Фінанси і кредит, 5.03050802 Оціночна діяльність відповідно стандарту вищої освіти нового покоління за галуззю знань 0305 Економіка і підприємство, навчально-методичного забезпечення викладання дисциплін «Казначейська справа», «Бюджетна система», «Вступ до спеціальності».

Напрямок наукової діяльності: «Модернізація бюджетної системи і міжбюджетних відносин в Україні».

Автор навчального посібника «Основи казначейської справи» з грифом Міністерства освіти і науки України (видання 2006 року); 6-ти дистанційних курсів; понад 20-ти наукових та методичних праць; учасник міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій.

Працює над проблемою використання інтерактивних технологій у навчально-виховному процесі при викладанні дисциплін «Бюджетна система» та «Казначейська справа», створює методичну модель інтерактивного навчання в технології викладання фахових дисциплін.

ISBN 978-966-418-162-1

Вища освіта в Україні

Видавництво «Новий Світ – 2000»

І. В. Форкун, Н. Л. Фролова

ОСНОВИ КАЗНАЧЕЙСЬКОЇ СПРАВИ

Навчальний посібник

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Львів
“Новий Світ-2000”
2012

ББК 65.26я7
УДК 3361(075)
Ф79

*Розповсюдження та тиражування
без офіційного дозволу видавництва
заборонено.*

*Рекомендовано Міністерством освіти та науки України
(Лист № 1/11-472 від 20.01.2011 р.)*

Рецензенти:

Гуцал І. С. - доктор економічних наук, професор, декан факультету фінансів Тернопільського національного економічного університету;

Говорушко Т. А. - доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів Національного університету харчових технологій, м.Київ;

Ниженік В. М. - доктор економічних наук, проректор з фінансово-економічної діяльності Хмельницького національного університету.

ISBN 978-966-418-162-1

Форкун І. В., Фролова Н. Л.

Ф 79 Основи казначейської справи: Навч. посібник – Львів.: «Новий Світ-2000», 2012. – 477[3]с.

Навчальний посібник створено згідно з навчальною програмою дисципліни «Основи казначейської справи», яку долучено до навчальних планів підготовки фахівців за напрямом підготовки 6.030508 Фінанси і кредит галузі знань 0305 Економіка та підприємництво. У ньому висвітлено сутність та роль казначейського механізму обслуговування державного та місцевих бюджетів: організаційно-економічний механізм та бюджетні повноваження Державного казначейства України, функціонування платіжної системи виконання бюджетів та їх інформаційно-технічне забезпечення, технологію казначейського обслуговування бюджетів, державних цільових фондів та державного боргу, порядок ведення бухгалтерського обліку, складання фінансової звітності й забезпечення контролю в системі Державного казначейства України
Для студентів, аспірантів, практичних працівників у сфері державних фінансів.

ББК 65.26я7
УДК 3361(075)

© І. В.Форкун, Н. Л.Фролова, 2012
© “Новий Світ-2000”, 2012

ISBN 978-966-418-162-1

Зміст

Передмова.....	6
Модуль І. Організаційно-правові основи казначейської справи.....	8
Тема 1. Становлення та розвиток казначейської справи в Україні.....	9
1.3. Історичні аспекти зародження інституту казначейства.....	9
1.2. Основні етапи становлення та розвитку Державного казначейства.....	14
1.3. Державне казначейство в системі органів управління бюджетним процесом.....	22
Контрольні запитання.....	25
Контрольні тести.....	25
Додаткова література з теми.....	30
Тема 2. Організаційна структура та бюджетні повноваження Державного казначейства України.....	31
2.1. Організаційні основи та нормативно-правове регулювання діяльності органів Державного казначейства України.....	31
2.2. Бюджетні повноваження Державного казначейства України.....	36
Контрольні запитання.....	42
Контрольні тести.....	42
Додаткова література з теми.....	46
Тема 3. Бюджетна класифікація.....	47
3.1 Економічний зміст та призначення бюджетної класифікації.....	47
3.2. Складові бюджетної класифікації та їх характеристика.....	49
3.2.1. Класифікація доходів бюджету.....	49
3.2.2. Класифікація видатків та кредитування бюджету.....	55
3.2.3. Класифікація фінансування бюджету.....	68
3.2.4. Класифікація боргу.....	73
Контрольні запитання.....	75
Контрольні тести.....	75
Додаткова література з теми.....	78
Тема 4. Платіжна система виконання бюджетів.....	79
4.1. Сутність платіжної системи та її складові.....	79
4.2. Єдиний казначейський рахунок - основа платіжної системи виконання бюджету.....	85
4.3. Види рахунків та порядок їх відкриття в органах Державного казначейства України.....	89
4.4. Автоматизація та програмне забезпечення казначейської справи в Україні.....	99
Контрольні запитання.....	106
Контрольні тести.....	107
Додаткова література з теми.....	111

Модуль II. Механізм казначейського обслуговування бюджетів, цільових фондів та боргу.....	113
Тема 5. Казначейське обслуговування бюджетів за доходами.....	114
5.1. Організація касового виконання державного бюджету за доходами...	114
5.2. Касове обслуговування місцевих бюджетів за доходами.....	142
5.3. Взаємодія Державного казначейства України з фінансовими органами та органами державного контролю.....	162
Контрольні запитання.....	178
Контрольні тести.....	179
Додаткова література з теми.....	183
Тема 6. Казначейське обслуговування бюджетів за видатками.....	185
6.1. Організація касового виконання державного бюджету за видатками	185
6.2. Відкриття асигнувань та здійснення видатків органами Державного казначейства України.....	197
6.3. Касове обслуговування місцевих бюджетів за видатками.....	257
Контрольні запитання.....	287
Контрольні тести.....	288
Додаткова література з теми.....	292
Тема 7. Казначейське обслуговування державних цільових фондів та державного боргу.....	294
7.1. Казначейське обслуговування державних цільових фондів.....	294
7.2. Порядок проведення платежів із погашення та обслуговування державного боргу.....	306
Контрольні запитання.....	319
Контрольні тести.....	319
Додаткова література з теми.....	323
Модуль III. Бухгалтерський облік, звітність і контроль у системі Державного казначейства України.....	324
Тема 8. Бухгалтерський облік виконання бюджетів.....	325
8.1. Організація бухгалтерського обліку в органах Державного казначейства України.....	325
8.2. План рахунків як інструмент реєстрації операцій у бухгалтерському обліку'.....	343
8.3. Порядок відображення операцій з виконання бюджетів на рахунках бухгалтерського обліку.....	346
Контрольні запитання.....	393
Контрольні тести.....	394
Додаткова література з теми.....	397

Тема 9. Фінансова звітність із виконання бюджетів.....	399
9.1 Характеристика фінансової звітності з виконання бюджетів (сутність, функції, види, вимоги до підготовки та подання).....	399
9.2. Звітність розпорядників бюджетних коштів із виконання бюджетів..	403
9.3. Звітність у системі Державного казначейства України.....	407
Контрольні запитання.....	426
Контрольні тести.....	426
Додаткова література з теми.....	430
Тема 10. Контроль у системі Державного казначейства України.....	432
10.1. Зміст фінансового контролю та методика його забезпечення в Україні.....	432
10.2 Організація фінансового контролю в органах Державного казначейства України.....	443
Контрольні запитання.....	451
Контрольні тести.....	451
Додаткова література з теми.....	454
Додатки	455
Література.....	472